Ч. 116. | Львів, пятниця, дня 5. падолиста 1915. | Рік I.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цілім краю.

Адреса редакції й адміністрації: ЛЬВІВ, ул. Руська 3. Експедиції: Бляхарська 11.

Ціна оголошень:

За оголошення числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакційній части 60 сот. Повідомлення про вінчання, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Українське картознавство.

(Міркования на часї).

(Ю. Г.). В пекольнім огні тяжких батерій і машинових крісів, далеко на південь від нас, виготовляють ся щораз дальші і дальші, ймовірно вже кульмінаційні акти переломів в боєвих лініях і... в міжнародних відносинах. З дня на день стає коротшим речинець крівавих гураґанів, тяжких проб видержливости держав, з дня на день наближаєть ся хвиля, де по взаїмних виміна х чемностей, зачне ся довга французька конверзація на дуже поважні теми.

Оден формальний момент в заарапжованю величавого торжества „оливної вітки“ буде для сорокоміліонового народу східної Европи досить інтересний. Цілий новочасний світ буде свідком, як між повносильними представителями епохального конґресу знайдуть ся делеґати „славянської держави“, що її населеннє далоби ся взяти в повний цифровий скажім — пригорщ. Де вже там не посадять чорногорського charge d'affaire, фактом є, що не від всїх Славян будуть просити делеґатів, та що не про всїх будуть не так то голосно, як досить серіозно, хоч заочно, говорити.

Що так дійсно буде, доказом на се є кінцеві виводи експозе-міністра загр. справ Сазонова перед російською державною думою на передпослїдній сесії, а що він не говорив на „вітер“, то вистане, як хто з недовірчивих отворить атляс, та пошукає, куди саме переходить „східний“ боєвий фронт.

Нема найменшого сумніву, що коли би кождий образований Українець з Галичини приглядав ся часто у відповідне місце на атлясї, що з того вийшов би загальний для нашої національної справи хосен. Поминаючи се, що недовіре до брукових знатоків безнастанного „цофання“ нашого фронту в Галичині зросло би, поминаючи і се, що і надмірне заінтересованнє ціною смальцю (безперечно високою ціною) змаліло би, могли би передовсім зайти деякі зміни в способі і напрямі думання в неодних гуртках української інтеліґенції. Коли би так справу взяти на „остро“, то неоден пр. посол, наперекір всім перепонам, заглянув би „на всякий випадок“ до свого округа і до Львова, стягнувши на борзї з віденських антикварень деяку макулятуру для знакомих а навіть для себе. Хто його знає. Иноді в зелїзничнім возї, деколи при стрічі з незнатним знакомим, часом навіть на вид сільської жінки з недоростком приходить до голови справді громадянська думка.

Не є також виключене, що в коротції по збільшенім закупні ґеоґрафічних карт попали би у видавничу горячку незлі праці звісного нам всім з лиця проф. С. Рудницького. Могли би війти між нашу ширшу публику також декотрі, більше або менше заавансовані історики.

Коли би елементам картознавства могло було колись припасти трохи більше часу в середних школах, ніхто би тоді, в давне время, не відгадав всіх хосенних наслїдків, які би нам могли припасти тепер. Ми би на примір могли замітити деяку sui generis нервозність в наших священичих кругах. В слїд за сим, могли би частійше появляти ся актуальні статї в европейській і в нашій пресї на тему виїмково особливої цінности нашої релїґійної культури, одинокої, для Славян чи не універсальної віроісповідної синтези Заходу із Всходом. Синтеза, відповідно а з простим достоїнством освітлювана, принесла би так нам як і інтересам віри неодну практичну користь, та без сумніву причинила би ся до піднесеня так нам Українцям-Галичанам ще потрібного, національного почування в висшім розумінню.

Найбільші спустошення могло би викликати справдішне картознавство очевидно в горячих, академічних головах. Наші молоді адепти пр. юріспруденції прямо розхоріли би на точці державно-соціяльної бібліо- і рефератоманії, занедбуючи по части „ідейні“ обовязки перед всїлякими „начальними“ і „екзекутивними“ орґанами партійних фракцій, в котрих смертельникам не легко розібрати ся.

Поки що однак, ніякі несподіванки дивних у нас ще зовсім незвісних, академічних недуг не заходять. „А шкода!“ могли би замітити наші педаґоґи висшої і середної кляси.

Що до сих послїдних, то можна би зарizикувати зовсім прилюдне запевненнє, що навіть високі, зовсім особисті амбіції карієри тепер би нікого не разили. Коли би пр. вже нинї, дехто із членів „Учительської Громади“ зачав звертати на себе увагу, то кождий, що погляне на ґеоґрафічну карту, скаже, що се „зовсім до лиця“ всякому шкільникови.

Дивне се українське картознавство, як легко можна під його впливом стати „пересадним“. Можна би собі подумати, що найчистійшої крови бюрократ, навіть таких фахів, де думає ся рубриковим методом, могли би відчути в собі „іскру Божу“ та з відповідної висоти ствердити, що нашій суспільности, вихованій опозиційно, недостає деякого то розуміння справ, вак ясних урядничим головам. Абнеґація „урядової клямки“, так симпатична в студентських кружках, не має тривалого оправдання для суспільностий на розвиткових переломах, на переломах, де понятє адміністрації перестає бути ірраціональним. Инша річ, що попри поученнє наших громадянських мас, „якими то незвісним дорогами“ служить ся і власним ідеям і державі, що ми до неї приналежимо, — треба би рівночасно популяризувати і злегка впроваджувати нове для нас понятє „горожанського“ почування в ц. к. урядників, особливо коли вони є Українцями. Той другий момент, є, що правда, подекуди скомплїкований, проґрами викладів на правничих факультетах його мало доторкають, дотеперішна урядничa карієра галицького Українця не богато такому моментови сприяла, але... нинї наімовірно подешевіли ґеоґрафічні (не тарокові!) карти. Неоден, що на них в воєнних часах споглядає, то раз, то другий раз киває головою. Чи однак всї репрезентанти і симпатики українських політичних партій були би спосібні кивати головами, се вже річ субєктивних переконань.

В політичних міркованнях дізнає ся часто враження, що кожда с в і д о м а маса, має вроджений, інтуітивний змисл до відчування дійсности і фактичного стану загального положення.

Як однак інтуітивне відчуваннє ваги найширшої політичної дійсности і її загальних наслїдків для власної нації може бути близьке і приступне інтеліґентній масї як якесь, півсвідоме, що правда, неочеркнене, але певне представленнє, — так з другої сторони стає воно відразу іллюзією й самообманом в хвили, коли приходить ся лише кроком рушити з місця, в напрямі творчої і гармонійної реалїзації проґрами, яка в них замішує ся.

Нема в сьому нїчого дивного й неприродного. Нечайні і наглї переломи в зовнїшних обставинах можуть зовсїм несподївано заскочити неприготовані до сього племена. — Легко се сказати кожньому, ба навіть анальфабетови звісну річ, що ціле теперішне українське поколїннє, словом, всї, хто з нас лише в живих, приналежимо рівночасно до двох історичних епох. До епохи з минулого десятилїття, минуло з кінцем липня 1914 р., і до епохи нинїшнього, а ще більше завтрішнього дня. — В абстрактнім змислї легко можна оперувати якими небудь понятями, навіть поняттями наглости епохальних переломів. — В [illegible] справа представляє ся куди не легкою. — Як не легко є загатити водопад, як не легко є переломити внутрішно себе самого, так не легко є зміняти психольоґію і вдачу цілого поколїння. Новочасні науки стверджують, що се річ немислима. — На щастє не заперечують, що в численних поодиноких випадках дають ся творити не то переміни, але прямо чуда внутрішних духових і моральних переломів в одиницях, в поодиноких індивідуальностях. — Наконець можна пригадати нашій суспільности, що, як учать політичні науки, навіть невеликі гурти характерно думаючих одиниць, можуть мати великий вплив на внутрішне життє народу!

Урядові воєнні звідомлення.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 3. падолиста 1915.

На західнім фронтї.

Без єственних змін. Над озером Souchez (на північний схід від місцевости тої самої назви) в ночи згідно з пляном покинено висунену вперід, виставлену на окруженнє часть рова широкости яких 100 метрів. На схід від Peronne анґлїйський лїтак супроти нашого острілювання мусів осїсти на землю. Летун-офіцер полонений.

На східнім фронтї.

Ґ р у п а в і й с ь к ґ е н е р а л а Г і н д е н б у р ґ а :

Перед Двиньском Москалї наступають дальше. Коло Ілукcти і Ґарбунівки зістали вони 4 рази відкинені серед великих втрат. Надармо робили вони приступи на наші становища коло Ґателї між озером Святе а Ільзен. Ми мусїли нашу лїнію вигнути взад, так, що Москалям вдалось заняти село Мікулїшки.

Група військ князя Леопольда баварського:

Положенне незмінене.

Група військ ґенерала Лінсінґена:

Над каналом Огінського неприятельські наступи відкинені. По обох боках дороги Лісово-Чарторийськ приневолили ми Москалів до дальшого відвороту; полонено 5 офіцерів, 660 жовнірів та здобуто 5 машинових крісів.

Війська ґен. Ботмера ведуть бої ще в північній части Семиковець.

На сербськім фронті.

Узица занята. Ми перейшли дорогу Цачак-Краґуєвац. По обох сторонах Морави неприятель ставить ще завзятий опір. В Краґуєвацу здобуто 6 армат, 20 арматніх рур, 12 метачів мін, кілька тисячів крісів, много амуниції і воєнного матеріялу.

Німецька армія і армія ґен. Кевеса полонила вчера 350 бранців та здобула 4 армати.

Армія ґен. Ґальвіца в послідних днях полонила 1100 жовнірів.

Армія ґен. Боядєва відкинула на захід від Пляніпіц неприятеля по обох сторонах дороги Заяцар—Парацін. Полонено 230 бранців і здобуто 4 армати. На південний захід від Кнєжевацa болгарські війська переслідують неприятеля. Заняли вони мостовий причілок Сврлік, перейшли сврлький Тімок та йдуть через гори Плес (1327 метрів) і Гуліманська (1369 метрів) до долини Нішави. Полонено 300 жовнірів і здобуто 2 машинові кріси. Висунені вперід в долині Нішави відділи супроти переважаючого наступу ухилили ся. Гору Боґов (1154 м.) на захід від Беля Полянка задержано.

Начальна управа армії.

З ГОЛОВНОЇ ТУРЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На фронті Дарданелів поминувши хвилями сильнійшу то слабшу місцеву обміну огня, — не зайшло нічо нового.

В відтинку Седіль Бар два неприятельські кружляки брали участь в огні, підчас котрого без успіху стріляно в ріжних напрямах.

Відтинок Седіль-Бар—Арібурну: Наша артилерія знищила три неприятельські становища до кидання бомб. Наші батерії морської тіснини розігнали згромаджуючі ся неприятельські війська, котрі запримічено в Мартоліман і Еліяс Бурну.

Кавказький фронт: Ми відкинули успішно проби атаку, які неприятель підприняв в двох відтинках.

Европейська війна.

Угорський президент міністрів про мир,

Кореспондент „Budapest“ доносить: Карло Віґанд, звісний американський журналіст та кореспондент многих дневників, поміщує в американських дневниках розмову з угорським президентом міністрів ґр. Тіщею. Гр. Тіша висказав ся про мир слідуючими словами: Питанне про війну та про час її тревання залежить від наших неприятелів. Для осередніх держав ся війна мала і має оборонний характер. Ми ніколи не мали аґресивних цілей, так перед війною, як і підчас світової заверухи, одначе ми мусимо мати запевненне про супокійну нашу будучність. Народи осередніх держав заслужили собі на таке запевненне, і ми маємо повне право його домагатись.

„Чи зближують ся драма в Сербії до кінця“? — спитав кореспондент.

Гр. Тіша відповів: „Сподіємо ся“.

„Чи вислід війни з Сербією буде мати рішаючий вплив на війну“?

Гр. Тіша відповів: „Так, сподіємо ся. Та я сказав, що се залежить від наших неприятелів. Як нам здаєть ся, кампанія в Сербії може взяти тільки неминучий оборот“.

Віґанд питав ся дальше: Чи Сербія обявила тепер охоту заключити мир?

Я маю — говорив кореспондент дальше — добрі вістки про се, що поробила в тім згляді кроки.

Тіша відповів: Я про се нічо не знаю, щоб Сербія хотіла заключити мир.

Яка-ж буде судьба Сербії? — спитав кореспондент?

Президент міністрів відповів: Я не є пророком, — можу тільки сказати, що Сербія з війни вийде ослаблена і ослаблена. В який спосіб се станеть ся, сього сказати не можу. Не можна однак в кождім разі терпіти, щоб Сербія осталась і на дальше огнищем та тереном небезпеки для мира.

Заграницею — сказав Віґанд — головно в Америці вкорінилось сильне переконанне, що, позаяк осередні держави не можуть бути побіджені мілітарно, Анґлія поставить собі за задачу знищити торговлю Німеччини і Австро-Угорщини, щоб в той спосіб приневолити осередні держави до заключення мира.

Вірю — відповів президент міністрів — що се переконанне є виплывом хибного погляду. Є вравдою, що не легко війна через інвазію перенесеть ся до Анґлії, але ми можемо завдати смертоносний удар її союзникам в саме серце. Після укінчення війни з Сербією будемо мати велику часть війська до розпорядимости на иншім місци, і воно піде де инде, щоб бути там вжитим. Де — сього вам сказати не можу, але ви потрібуєте тільки кинути оком на мапу а відгадаєте. Під економічним, торговельним та мілітарним зглядом Угорщина так як інші осередні держави витреває війну до кінця. Мені дійсно прикро, що Угорщина та Анґлія віддалились від себе взаїмно. Є се війна морського деспотизму з морською свободою.

Віґанд спитав Тішу, як він оцінює положенне в Румунії.

Тіша відповів: Не можна надіятись, щоб Румунія змінила дотеперішнє своє становиско. Щоб вона пішла з нами, на се ми не числимо. В січні сего року спитав ся мене шеф ґенерального штабу Конрад ф. Гецендорф, що може зробити дипльоматія на Балкані. Я відповів: Коли вона побідить Росіян, то ми будемо найбільшими дипльоматами, які коли небудь були. Колиб противно її побідили Росіяне, то осталиб ся ми дураками.

Вкінци заявив Тіша, що він не є розположений входити в дискусію про те, як заховаеть ся Австро-Угорщина супроти Італії в разі остаточного її побиття.

Заява анґлійського премієра.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Бюро Райтера доносить: В палаті громад Асквіт перед повною салею зложив з заінтересованнем дожидану заяву, приняту палатою оплесками. Премієр заявив, що нарід тепер більше ніж коли-небудь инде рішений далі вести війну аж до успішного закінчення. Нарід дав правительству всі засоби до осягнення сеї цїли. (Гучні оплески). Премієр зазначив ґіґантичні користи, осягнені військом і фльо-

---

ОРЕСТ ЛЕВИЦЬКИЙ. 11)

Анна-Альоїза Острожська.

(Історичне волинське оповіданне).

(Дальше).

Як бачимо з сього на диво обєктивного оповідання, побожна Анна-Альоїза була далеко не така милосерна до своїх підданців, як про те умиленно оповідають її біографи-езуїти. Вона сама (або може, через п.двладний їй міський маґістрат) судила міщан, причастних до бунту, і засудила їх на криваві кари, які й були виконані привселюдно, підчас ярмарку в Острозі, щоб нагнати ще більшого переструху на „схизматицьку Русь“, а до суду трибунальського віддала, може, тих, хто по праву не був їй підсудний, як от духовні та шляхетні особи. Автор „Лямента“ писав свій твір тоді, коли справа в трибуналі не була ще скінчена, і через те він так поршливо закликає Анну-Альоїзу до милосердя.

Багато лиха православним заподіяла уся ота злощасна пригода: тільки легкодумна та засліплена фанатизмом Анна-Альоїза думала навпаки, що вона учинила добре й Богові миле діло тим, що, найперше, подала спасенну поміч душі свого батька, визволивши його тіло з „проклятої землї“ і поховавши в „святій“; вдруге — добре почистила свою державу від „схизматицького єретицтва“, і втрете — спасла од вічної згуби і придбала Богові багато душ схизматицьких, прилучивши їх до унії, або навіть і прямо до римського костела. Так само гадали й дорадники Анни-Альоїзи, езуїти: а її біографи, скінчивши оповіданне про криваву подію, починають за тим новий розділ такими словами: „По скінченню таким несподіваним робом оповіданої трагедії, ясновельможна фундаторка почала думати про дальше розмноженне слави Божої“. Се дальше розмноженне значило не що инше, як нові офіри щедрої пані на улюблену нею колеґію та передачу езуїтам земель і цілих маєтностий, якими так щедро були наділені її побожними предками православні церкви та манастирі в межах князівства Острожського.

V.

Так минуло ще 12 років. Не зважаючи на свій не дуже ще й літний вік (їй не було ще й півсотні років), Анна-Альоїза мала вигляд справжньої старої баби, часто хоріла і безперестанно готовилась до смерти. Кожнього дня її правили особливу літанію про те, щоб Бог послав їй добру смерть, і кожню свою недугу вона почитала за смертельну. Їй гадалось, що вона вже до краю виконала своє призначенне на землі, доспіла у всіх чеснотах, і забажалось їй в останнє потрудитись: одвідати св. Землю, а затим могилу езуїтського патрона св. Лойолі і там в ногах у його. скласти й свої праведні кости. Але фортуна несподівано призначила їй иншу мандрівку. В 1648 р. вибухло повстанне Хмельницького і огненною пожежою швидко розлилось по всій Україні. На Волині, як і по других місцях, з переляку почали втікати до Польщі ксьондзи, пани і жиди, справедливо обавляючись попастись до рук козацьких. Острожські езуїти, здаєть ся ранійш ніж хто инший накивали козакам пятами“. Анна-Альоїза теж мусіла покинути на волю фортуни своє богацтва і пуститись в далеку дорогу. А по її пятах впали до Острога козаки, вирізали тут до чотирьох сот жидів та ляхів і димом пустили до неба недобудовану ще й тоді езуїтську колеґію і католицькі костели.

Коли Анна-Альоїза прибула вигнанкою до Польщі, то, як свідчать її біографи, уся Польща дивувалась, що одна руська пані має такий великий та пишний поїзд: так багато йшло в її обозі карет, каруц, ридванів і возів, запряжених по четверо й по шестеро коней і навантажених уським добром. Численний гурт її слуг і дворавів мандрував разом з нею, готовий поділяти з своєю добродійкою всї невигоди вигнання, а вкупі з самими дорогими своїми скарбами везла вона з собою домовину свого мужа Ходкевича, справедливо обавляючись, щоб козаки не учинили якої наруги над кістками славетного лицаря.

Сей дорогий „депозит“ дочасно зложила вона в Кракові, в езуїтськім костелї, маючи замір вернутись з ним знову до Острога по „успокоєнні ойчизни“. Коли в серпні 1649 року Ляхи під Зборовом замирились з козаками, Волинські пани-утікачі повірили, що вже й настало оте „успокоєнне“, і стали вертатись до своїх домівок. У слід за ними вернулась і Анна-Альоїза до свого Острога, оплакала сліди козацького розору та руйнування, і зараз заходилась поправляти, що можна було ще справити. Але не минуло й року, як знову почалась війна з козаками, і нещасна унука князя Костантина Острожського мусїла знову — на сей раз уже навіки — покинути рідний край, свої городи й замки, безмірні маєтности й незлічені богацтва, і тікати до чужої країни, тулятись по чужих кутках. А козацькі загони знову навідались до Острога і вдруге спалили й зруйновали усе, що тільки нагадувало про католицтво та езуїтів.

В Польщі ясновельможна вигнанка знайшла теплий притулок у людей, яких вона ніколи не почитала за чужих: спочатку вона оселилась в Калїшу, при езуїтській колеґії, а потім проживала в маєтностях, що належали до Познанської колеґії. „І справдилось — пишуть її біографи — давнє прочутте сеї Анни пророкині, яке вона нераз висловлювала в Острозі отцям-езуїтам, осипаючи їх щедрою милостинею: „Буде час, коли я дійду до убожества і у вас, мої отці, просити му хліба й притулку“. — „А проте — додають вони — треба правду сказати, що не так з нужди, як з особливої своєї ласки ясновельможна пані рачила проживати в домі служебників своїх і їсти їх хліб, бо вона й за сей час чинила їм більші офіри, ніж скільки пішло коштів на утриманне її панського двору“. І дійсно, про Анну-Альоїзу ніяк не можна було сумлінно сказати, що вона даремно їла їх хліб, бо під сей час вона зробила їм таке добродійство, яке трохи не переважало усї попередні: довідавшись, що козаки вдруге зруйновали Острожську колеґію, Анна-Альоїза наважилась відбудувати езуїтам другу їх же колеґію, теж зруйновану козаками — в м. Ярославі, де була її материзна, для чого й занесла в 1653 р. в Познанські актові книги відповідний фундаційний запис, яким подарувала тій колеґії в довічню власність кілька сіл у Ярославськім ключі.

(Далі буде).

тою. Обговорюючи балканську справу, премієр заявив, що з певних причин вірено до останньої хвилі, що Греція сповнить обовязки договору супроти Сербії. Венізельос 21. вересня просив Францію й Анґлію о 150.000 війска, при чім умовлено, що Греція змобілізуєть ся, але аж 2. жовтня.

Венізельос згодив ся на висадженнє на сушу анґлійських і француських військ при формальнім протесті. Д. 4. жовтня Венізельос заявив, що Греція мусить додержати договору з Сербією. Король заперечив сїй заяві і Венізельос уступив. Нове правительство не хотїло вийти з невтральности, хоч висловило бажанє оставати в приязни з почвірним порозумінєм.

Італійська соціял-демократія за миром.

РИМ, 2. падолиста. Оголошена вчера заява фракції соціял-демократів осуджує війну як покришку для правительства до безпідставного ограничення особистої та публичної свободи. Цензура служить підземним цїлям правительства. Правительство пособляє пляновому поборюванню парляменту. Балканські гіпотези пропали, і треба поборювати кожду думку про розширеннє терену війни та старатись о як найскорше заключеннє мира.

Новий анґлійський ґенеральний штаб.

ЛЬОНДОН, 2. жовтня. „Daily News“ доносить, що правительство в послїднім місяци занималось зорґанізованнєм нового ґенерального штабу, котрий як раз вже сформолував ся.

Союзні війська в протягу одного тижня в Константинополі?

ВІДЕНЬ. „Neue Wiener Tagblatt“ доносить з Кольонії: Льондонський заступник „Corierre della Sera“ доносить: Полковник Репінґтнон заявив, що Німцї повинні бути за тиждень в Константинополі. Для Сербської армії не остаєть ся нїчо иншого, як уступити до Чорногори і Альбанії.

Болгарсько-грецьке порозуміннє.

БЕРЛІН. „Localanzeiger“ доносить з Атен: „Гімера“ доносить: Демобілізація грецької армії буде залежати від вислїду війни зі Сербією. Греція буде демобілізувати разом з Болгарією; болгарське правительство заявило Греції, що армії оперуючі в Македонії ограничать ся на обсадженню македонської области на північ від Монастира. Болгари не підуть дальше. Монастир лежить поза болгарською сферою, та має припасти Греції за її невтральність.

Заказ згромаджень в Румунії.

БУКАРЕШТ. „Korrespondenz-Rundschau“ доносить: Префект Букарешту видав строгу заборону відбування згромаджень: заказав рівнож згромаджуватись на улицях та площах.

Мирові змагання Сербії.

ЛИПСЬК. 2 падолиста. Кореспондент „Leipziger Neueste Nachrichten“ доносить з Софії: Правительство Нідерляндів завізвало тутешніх своїх представників, безпроволочно вишукати теперішнє місце осїдку сербського правительства. З того виходилоб, що Сербія хоче навязати мирові переговори.

Італія не довіряє Греції.

ЛЮН. (Ткб.). „Republicain“ доносить з Парижа: Італійська преса поважно сумніваєть ся в щирість Греції і радить державам почвівного порозуміня уважно пильнувати Греції, щоб уникнути зловіщої несподіванки.

Запереченє еспанського правительства в справі мирового посередництва.

ЛЮН (Ткб.) З Мадриду телеґрафують, що еспанський президент міністрів заперечує поголоску, будьто еспанський кабінет з припорученя Німеччини й Австро-Угорщини навязав мирові переговори.

Сербський відворот.

БУДАПЕШТ. „Pester Lloyd“ доносить з Софії: Сербська армія находить ся на цїлій першій оборонній лінії в відвороті в напрямі Куприї, Алексінаца та Нішу, де треба сподіватись послїдного опору. Положеннє Сербської армії є розпучливе. Наступ Болгар йде вперід, а на задах сербської армії оперують австро-угорські та німецькі війська на широкому фронті. Послїдня оборонна лінія є з одної сторони загрожена союзними арміями, а з другої Болгарією. Мусить ся числити з пляновим відворотом Сербів аж до Горногори.

Кореспонденція з полоненими.

При запитах про ранених, пропавших, полонених належить подавати докладно: імя, назвиско, шаржу, полк, компанію, місце, повіт і рік родження пошукуваного та число полевої почти (Feldpost). Звертати ся в тїй справі треба до вивідної Секції „Червоного Хреста“ у Львові, вул. Пекарська ч. 1.

Для кореспонденції з полоненими в Росії є спеціяльні переписні листки (кореспондентки) поодинокі по 4 сот. за штуку. подвійні (з відповідю) по 6 сот. Остерігаємо перед численними фальсифікатами тих карток та перед несовісними купцями, котрі жадають за одну картку більше чим 4 сот. Написавши таку картку, та заадресувавши її точно, треба відіслати її до Бюра вивідної Секції Червоного Хреста у Львові, вул. Пекарська ч. 1 в неоплаченій коперті, на котрій треба дописати: „Kriegsgefangenensendung — Portofrei“.

Гроші до полонених можна висилати або за посередництвом висше згаданої секції, або безпосередно через кождий почтовий уряд, Коли пересилаєть ся прямо через почту, треба міжнародний грошевий переказ заадресувати до „Oberpostkontrolle Bern-Schweiz“, а в горі дописати „Kri gsgefangenensendung — Portofrei“, а на відворотній стороні лївого відтинка належить помістити точну адресу полоненого, а іменно: імя, назвиско, шаржа, полк, компанія, при котрій полонений служив в війську, та ґубернію, місцевість і „роту военно-полонених“. в котрій бранець перебуває. — і так виповнений переказ належить надати на котрій небудь почті.

Телеґрами до полонених в Росії, Італії, Сербії, Франції, Анґлії, Чорногорі та Японії можна висилати прямо з кожнього почтового уряду, або за посредством вивідної секції Черв, Хр. у Львові (долучаючи 10 сот. на кошта пересланя).

Оплата виносить:

До Росії (через Угри і Румунію) за слово 38 сот., такса 50 сот. До Росії через Німечч. і Данію за слово 39 сот., такса 60 сот. До Чорногори через Угри і Румунію за слово 18 сот., такса 60 сот. До Італії за слово 14 сот., такса 60 сот. До Анґлії за слово 23 сот., такса 60 с. До Сербії телеґрам не вільно висилати. Пачки до полонених можна висилати тільки прямо з почти.

ІРМА ОСТАПІВНА.

ОСІНЬ.

Із незнаних світів прийшла злетїла,
Деревину кожню, малювати сїла.
А спішить ся скоро, бо часу не має
На кожній листочок, краску накладає.
А що не змалює, то знищити хоче
Травичку і цвіти, інеєм толочить...
І перед очима світ вкриває млами,
І небо осїнне простягла над нами.
Часом... то — і хмари сїрі поганяє...
А вітер шепоче: осїнь наспіває.

Кінотеатр „Червоного Хреста“ у Львові.

Чверть року минуло від часу, як у Львові при ул. Академічній ч. 8. заложено кінотеатр з цїлями виключно добродїйними.

Рахункові звіти комітету, оголошувані що тижня у всіх часописях: певно наповнять усіх читачів радісним вдоволеннєм, що тут, під повселюдною контролею, сотворено інституцію, яка поклала собі найвисші патріотичні й гуманїтарні цїли і завдяки попертю місцевого населення вже спромогла ся на замітні успіхи у сповненю благородної задачі. При тїй нагоді радо стверджуємо, що поставити підприємство на тїй висоті і осягнути ті зиски можна було тільки наслїдком попертя поодиноких львівських осіб і фірм, причім преса зі своєї сторони була помічна, заслугуючи собі повне призваннє як найдальшим розповсюднюваннєм проґрам. За се їм щире спасибі!

Передовсїм ту ще раз як найсердечнійше дякуємо кураторови дому при ул. Академічній ч. 8., ст. радникови краєвого суду п. Титови Адамкови за ту вічливість, з якою він відступив льокаль на представлення за половину нормального чиншу.

Особливу заслугу поклав п. Герман Зіґельбавер, директор філії Оскар Мілєр з Відня, котрий найбезінтересовнїйше віддав на службу добрій справі свій великий склад фільмів.

Неменша подяка належить ся хвальній Дирекції мійського електричного Заведення за безплатне уділюваннє будь що будь коштовного електричного току.

Рівнож вельми безкорисно прислужили ся добрій справі: Управа мійських огородів (цьвітними декораціями), Краєвий Базар (убираннєм салї), фірма Е. Гавсман (електричними інсталяціями) і фірма Ґлязерман. А й пані інжинїровій Мастальській належить ся від нас особлившa подяка за те, що не пожалувала ніякого труду, аби лиш удекорованнє салї перевести зі смаком і артизмом.

Не тут місце на зображеннє всего, чим кожда одиниця прислужилась. одиаче кождий, хочби то був лиш гість Кіна, може при читанню тих стрічок уявити собі, що й він своєю участю причинив ся від себе до злагодженя горя.

Всїм і всїм в імени доброї справи ще раз як найщирійше від серця тут дякуючи, звертаємось до шановної публики рівночасно з як найуклїннїйшою просьбою, щоб вона ніколи не спускала з ока задач і цїлий благородного і може в своїм родї єдиного того підприємства, та інтересуючись ним і навідуючись до нього як найгромаднїйше, запевнила йому й на будуче успіхи.

Звіт за перший минулий квартал від 7. серпня до 29. жовтня 1915.

Доходи 29.687 к. 48 с. Видатки 5.115 к. 99 с. — Позістає 24.571 к. 49 с.

Одержали:

Червоний Хрест Галичини	11.841·25	к.
Фонд вдів і сиріт	11.841·24	„
Фонд резервовий	889·—	„

Комітет.

НОВИНКИ.

— **Комітет для вшанування митр. Андрія Шептицького** відбув в середу засїданнє. Реферат виголосив п. Федорців предкладаючи нарис пляну, після якого мала би вести ся акція, щоби захопити як найширші круги української суспільности та дати достойний вислів пошани, якою нинї оточенє імя українського митрополита. Переведено дискусію, у якій забирали слово: о. рад. Стефанович, Лежогубський, Лопатинський, Федорців, Ігнат та инші. У вислїді ухвалено створити три комітети: почетний, широкий і комітет праці — а покищо вибрано переходовий комітет зложений з 7 осіб, який має заняти ся зложеннєм лїсти до згаданих трьох комітетів і взагалї приготовити матеріяли й реферати до дискусії.

— **З Коломиї** пишуть: Вже устаєно шкоди спричинені російським наїздом. Поза військовими реквізиціями які Москалї переводили на рахунок громади, забрав полковник Сехин 24 жовтня 15.000 кор. готівки з міської каси і 100.000 к. зложених коломийськими Жидами як контрибуцію. За доставлений для війська хлїб, цукор. мясо і тютюн заплатила громада 1.000 кор. Кромі того забрали Москалї кільканайцять пар маґістратських коней. Також є великі шкоди в будинках.

— **Еміґрація по війнї.** Американська „Свобода“ пише: Після гадки аґентів перевозових компаній до Европи, то по скінченій війнї, а навіть три до чотири роки по залюченню мира не треба зовсїм сподівати ся того, щоб тут прибували з Европи численні еміґранти. Противно, еміґрація оберне ся і відси дуже богато стане повертати до старої вітчини. Після гадки аґентів зараз в перших 6 місяцях по заключеню мира виїде відси принайменьше пів міліона людей.

Сотки тисячів Німців, Австрійців, Мадярів, Болгарів і прочих народностей зараз по заключенню мира виїде відси до Европи, щоб наочно переконати ся, що стало ся з їх ріднею і майном. Особливо надіють ся, що до Галичини дуже богато буде вертати, щоб заощадженими тут грішми і своїми руками помочи до відбудови знищеного Москалями краю.

Вже тепер — так говорять аґенти корабельних компаній — отсї люди, заробляючи дуже гарні гроші, зложили стільки, що стали „независимими“ і властителї фабрик дуже тяжко через се можуть дати собі з ними раду, Що сума пів міліона не є така велика, вказує на се обставина, що як в 1908-ім роцї наступилла тут фінансова кріза, то протягом пів року покинуло 661.924 людей Злучені Держави. Кромі Українців і Мадярів та Поляків наступить також сильна поворотна еміґрація Айришів, Шкотів, Французів, Швайца-

рів і Сирійців, які тепер наслідком німецької війни підводними лодками не мають відваги пускати ся в дорогу до старої вітчини.

Коли сї всї дешеві робітники покинуть Злучені Держави, то сьому краєви прийде ся наслідком того се болючо відчути, особливо при будові зелїзниць і у майнах.

— **Процес Мирослава Сїчинського.** Американські часописи доносять, що перше переслуханнє Мирослава Сїчинського відбуло ся в понедїлок, дня 27. вересня с. р. в іміґрацийнім урядї на Елїс Айленд. Американські власти приняли документи, які М. Сїчинський предложив на свою оборону і списали з ним протокол. Підсудний остає на вільній стопі.

Друге переслуханнє відбуле ся за тиждень.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 5. падолиста 1915.

Нинї: 5. падолиста, гр.-кат Св. ап. Якова, римо-кат. Елисавети.

Завтра: 6. с. м. гр.-кат. Арефи м., римо-кат. Леонарда в.

○ Дар для школи. Вп. Лука Демчук ц. к. офіціял почтовий прислав на мої руки 10 К. яко жертву на школу ім. Б. Грінченка, за що в імени всїх дїтий шкільних і їх родичів, складаю сим ласкавому жертводавцеви сердечну подяку. — Від управи школи — Сіяк.

○ Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові на численні запити повідомляє, що аґенцію Товариства в Станиславові веде тепер п. Валерія Губчакова а то до часу повороту її мужа, аґента пана Михайла Губчака.

ЖЕРТВИ.

На інвалїдів У. С. С.

З громади Полюхів великий на руки Всч. о. Івана Мартиняка зложили: Стефка Нич 1 к., Феська Гатала 3 к., Анна Крохмальна 2 к., Теодора Курчевська 8 к., Анна Сильвестер 1 к., Марія Денеґа 2 к., Марія Ельхельбергер 2 к., Михайло Нич 2 к., Захарій Рибак 1 к.. Текля Кузьмів 2 к., Марія Пастернак 2 к., Анна Крохмальна 2 к., Ева Стадник 2 к., Паранька Петришин 1 к., Марія Курейба 1 к., Настя Лозїнська 1 к., Катерина Жукевич 5 к.. Марія Крохмальна 5 к., Марія Домінчак 2 к., Анна Нич 2·80 к., Стефанія Кінаш 3 к., Анна Райхель 2 к., Н. Н. 4 к., Марта Кінаш 2 к. Разом 52·80 к.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Лікар

Д-р Бр. Овчарський

б. Секундар Загального Шпиталя, ординує від 10. до 11. рано і від 4. до 6. пополудни.

Адвокат краєвий

Д-р. Степан Баран

отворив адвокатську канцелярію

у ЛЬВОВІ, Ринок, ч. 10.

(дім. „Просвіти“, І. пов.).

Львівське акційне Тов. броварів

повідомляє свою П. Т. Клієнтелю, що покінчить невдовзї реконструкцію знищених машин та зачне виробляти пиво.

Тимчасом продає **чеське і моравське пиво** з першорядних броварів. Почавши від нинї спроваджує також **угорське пиво**, що калькулюєть ся по танших цїнах — оферуючи його Пов. П. Т. Консументам по зниженій цїні.

Роман Лепак і Микола Пасїчник з Білоголов та **Сабаль Дмитро** з Заловець (всї зі Зборівського повіту) глядають своїх родин і знайомих. — Адреса: Mykoła Pasicznyk, Barachenlager, Gmüng. Nieder-Oesterreich. 3—3

Стефан Харчишин, Fest.-Art. Rgmt. Nr. 4. 12. Marschkomp. in Pola глядає жени, родичів і знайомих з села Дуба повіт Долина. 3—3

Глядаю інструктора взглядно інструкторки до трех дївчат II./III. лїцеальна і III./IV. і I. норм. — Зголошення: о. Мик. Іванусів парох, Вацовичі п. Дрогобич. 2—3

Глядаю учительки, що зумілаб учити дві доньки з III. і IV. лїцеальної кляси і сина з IV. нормальної. Зголешення: о. Мих. Дуркот, парох в Болозві горішнім, п. Новемісто. 2—2

Велике патріотичне дїло зробить кождий, хто позичить бодай частину своєї бібліотеки на час війни на адресу: „Ukrainischer Unterrichtsausschuss, Postfach 44, in Rastatt (Baden). Дуже пожадані також підручники середних шкіл (крім латини і греки) книжки про господарство, ноти (хор і оркестра) театральні твори. З висилкою книжок треба спішити ся. Книжки ті призначені до ужитку полонених, будуть в пошанованню.

Продам фортепян до науки за 50 кор. Відомість вул. Красицьких ч. 14. — Сторож покаже.

Вп. о. Петра Патрила з Бережан, прошу щоби був ласкав подати менї Свою адресу до Адміністр. „Українського Слова“, Львів, вул. Руська ч. 3. — Ст. Ванчицький У. С. С.

Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок

ЛЬВІВ,

вул. Зїморовича ч. 20.

Продає в своїм льокалї коси, виконані з найлучшої стирійської сталї, ковальські сталеві серпи, брусики, перстенї, молотки до клепання кіс. Байцу проти снїти. Вапно пашне „Бартелля“. Насїннє ріпи стернянки, зі своїх Складів: в Перемишлї, Стрию і Коломиї, висилає всї штучні погної і господарські знаряддя.

В справі зелїзничих посилок заходять ще трудности і тому о пораду належить відносити ся до Дирекції Краєвого Союза господарсько-торговельних Спілок у Львові.

Ц. к. Мінїстерством Просвіти Віроісповідань як і Краєвим Видїлом субвенціонована двоклясова

Торговельна школа

Т-ва „Просвіта“ у Львові, улиця Міцкевича ч. 11. приймає дальше вписи учеників (-ниць) з укінченою III. кл. видїл. ґімн. чи реаль. або вступний іспит.

Вписове Корон 7·—, шкільна оплата Корон 6·— в місяць.

Приміщеннє можна найти в Українській Бурсї за К. 50·— місячно, в грошах або продуктах. Пильні а спосібні можуть дістати стипендію. 3—5

Абсольвентів поручує Школа фінансовим і торговельним інституціям і заведенням на платні місця і посади.

Програма Школи висилаєть ся даром.

Вістник Союза визволення України

Видавець:

Омелян Бачинський

Редаґує комітет

Виходить два до чотири рази у місяць.

Передплата на півроку виносить 5 К., на чвертьроку 3 К., поодиноке число коштує 30 сот.

Ukrainische Nachrichten

орґан „Союза визволення України“ в нїмецькій мові.

Видавець:

Омелян Бачинський

Редаґує комітет Союза.

Виходить чотири до шість разів у місяць.

Передплата піврічна виносить 2 К., чвертьрічна 1·20 К., місячна 40 сот., поодиноке число 10 сот.

Редакція й адмінїстрація обох орґанів „Союза визв. України“: Wien, VIII., Josefstädterstrasse 79.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.